

بسمه تعالی

بررسی
قانون آب و نحوه‌ی ملی شدن آن
در نظام حقوقی ایران با تأکید بر اصل ۴۵
قانون اساسی

گردآوری و تدوین:

محسن نوذری

(کارشناس ارشد حقوق عمومی)

۱۳۹۸

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

سرشناسه	: نوذری، محسن، ۱۳۶۶ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی قانون آب و نحوه‌ی ملی شدن آن در نظام حقوقی ایران با تاکید بر اصل ۴۵ قانون اساسی / گردآوری و تدوین محسن نوذری.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۵۱-۳۰۹-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: آب -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Water -- Law and legislation-- Iran
موضوع	: آببخشی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Water -- Distribtion -- *Law and legislation -- Iran
موضوع	: آببخشی -- ایران -- سیاست دولت
موضوع	: Water -- Distribution-- Government policy -- Iran
رده بندی کنگره	: ۴۶۹۱/۵۳
رده بندی دیویی	: ۶۰۵۸۴۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۵۸۴۰۲

مؤسسه آموزشی تالیفی ارشدان

بررسی قانون آب و نحوه‌ی ملی شدن آن در نظام

حقوقی ایران با تاکید بر اصل ۴۵ قانون اساسی

محسن نوذری

آموزشی تالیفی ارشدان

اول

اول ۱۳۹۸

www.irantypist.com

www.irantypist.com

۹۷۸-۶۲۲-۲۵۱-۳۰۹-۲

۱۰۰۰

www.arshadan.com

www.arshadan.net

۰۲۱۴۷۶۲۵۵

۳۰۰۰ تومان

■ نام کتاب:

■ تألیف:

■ ناشر:

■ ویرایش:

■ نوبت چاپ:

■ حروفچینی و صفحه آرایی:

■ طراح و گرافیکست:

■ شابک:

■ شمارگان:

■ مرکز خرید آنلاین:

■ مرکز پخش و توزیع:

■ قیمت:

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

- ۱-۱- طرح مسئله ۱۷
- ۲-۱- تعاریف ۲۱

فصل دوم: مبانی نظری

- ۱-۲- قوانین معاصر در حوزه آبها ۲۵
- ۲-۲- گذشته‌ی آبی ایران تاکنون ۲۵
- ۳-۲- کمبود آب در ایران و جهان ۲۶
- ۴-۲- عوامل مؤثر بر وضعیت منابع آبی ایران ۲۸
- ۵-۲- تنش‌های آبی ۲۹
- ۶-۲- ضرورت توجه قوانین حوزه آبی ۳۱
- ۷-۲- توسعه پایدار ۳۲
- ۸-۲- قانون آب و نحوه‌ی ملی شدن آن ۳۳
- ۱-۸-۲- کلیات ۳۴
- ۱-۱-۸-۲- مالکیت عمومی و ملی آب ۳۴
- ۲-۱-۸-۲- حقابه و اجازه مصرف ۳۵
- ۳-۱-۸-۲- صدور پروانه مصرف ۳۶
- ۴-۱-۸-۲- شرایط استفاده و نحوه مصرف آب ۳۷
- ۵-۱-۸-۲- آب‌های مصرفی نشده ۳۸
- ۲-۸-۲- وظایف و اختیارات ۳۸
- ۳-۸-۲- آب‌های زیر زمینی ۴۰
- ۴-۸-۲- حفاظت و نگهداری تاسیسات مشترک ۴۴

- ۴۶ ۵-۸-۲- تملک و تصرف اراضی و اعیانی‌های مورد نیاز
- ۴۹ ۶-۸-۲- وصول آب بها و دیون
- ۵۱ ۷-۸-۲- جلوگیری از آلودگی منابع آب
- ۵۲ ۸-۸-۲- تخلقات و جرائم
- ۵۳ ۹-۸-۲- مقررات مختلفه

فصل سوم: قانونگذاری در نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه آب‌ها

- ۵۷ ۱-۳- قانون اساسی و آب‌ها
- ۵۷ ۱-۳- اصل ۴۵ قانون اساسی (که قبلاً بیان گردید)
- ۵۷ ۲-۳- قانون توزیع عادلانه آب
- ۵۷ ۱-۲-۳- مالکیت عمومی و ملی آب
- ۵۸ ۲-۲-۳- آب‌های زیرزمینی
- ۶۳ ۳-۲-۳- آب‌های سطحی، حقان و پروانه مصرف معقول
- ۶۴ ۴-۲-۳- وظایف و اختیارات صدور پروانه مصرف معقول
- ۶۷ ۵-۲-۳- وصول آب بها، عوارض و جرائم
- ۶۹ ۶-۲-۳- جبران خسارات - تخلقات و جرائم و مقررات مختلفه جبران خسارات
- ۷۱ ۱-۶-۲-۳- تخلقات و جرائم
- ۷۱ ۲-۶-۲-۳- مقررات مختلفه
- ۷۲ ۳-۳- آب و سایر قوانین
- ۷۲ ۱-۳-۳- از قانون مدنی
- ۷۴ ۲-۳-۳- قانون برنامه ۵ ساله توسعه و آب
- ۷۷ ۴-۳- صدور پروانه حفر و بهره برداری از منابع
- ۷۷ ۱-۴-۳- قواعد قانونی شرایط صدور مجوز
- ۸۰ ۲-۴-۳- متولی ابطال پروانه چاه

فصل چهارم: ضوابط بهره‌برداری

- ۱-۴- آب‌های سطحی ۸۳
- ۱-۱-۴- جمع‌آوری آب‌های سطحی ۸۴
- ۲-۱-۴- حقابه ۸۴
- ۳-۱-۴- قواعد بهره‌برداری در قانون مدنی ۸۵
- ۴-۱-۴- پروانه مصرف معقول ۸۶
- ۵-۱-۴- مرجع صدور پروانه مصرف معقول ۸۹
- ۶-۱-۴- خالیف صاحب پروانه ۹۱
- ۱-۴-۱-۶- آب از مصرف و اتلاف غیر معقول آب ۹۱
- ۱-۴-۱-۶- ممنوعیت تغییر استفاده از آب ۹۱
- ۱-۴-۱-۶-۳- مراحل اصلاح ۹۲
- ۱-۴-۱-۷- مقررات حاکم بر تخصیص آب ۹۲
- ۱-۴-۸- کمیسیون و وظایف آن ۹۳
- ۱-۴-۹- موضوعات مرتبط (اعتراضات) ۹۵
- ۲-۴- آب‌های زیر زمینی ۹۵
- ۳-۴- جایگاه آب‌های زیر زمینی ۹۶
- ۱-۳-۴- انواع آب‌های زیر زمینی ۹۷
- ۱-۳-۴-۱- قواعد حاکم بر آب‌های زیر زمینی ۹۷
- ۲-۳-۴- حفر چاه‌ها ۹۸
- ۳-۳-۴- احیای قنات ۹۹
- ۴-۳-۴- تشریح ماده ۳۰ قانون توزیع عادلانه آب ۱۰۰
- ۱-۴-۳-۴- وظایف مأمورین در خصوص آب‌های زیر زمینی ۱۰۱
- ۲-۴-۳-۴- شرح وظایف مأمورین در خصوص آب‌های سطحی ۱۰۲
- ۵-۳-۴- مناطق ممنوعه ۱۰۳
- ۶-۳-۴- کمیسیون صدور پروانه (وظایف و اختیارات) ۱۰۴
- ۱-۶-۳-۴- وظایف کمیسیون ۱۰۴
- ۲-۶-۳-۴- حدود اختیارات ۱۰۴

۱۰۵	۷-۳-۴- تعیین تکلیف چاه‌های فاقد پروانه
۱۰۵	۱-۷-۳-۴- قانون تعیین تکلیف چاه‌های غیر مجاز
۱۰۷	۲-۷-۳-۴- ایرادات قانون تعیین تکلیف چاه‌های فاقد پروانه
۱۰۸	۴-۴- قنات و چاه
۱۰۸	۱-۴-۴- تأمین زمین محل حفر چاه
۱۰۹	۲-۴-۴- نحوه درخواست
۱۱۰	۳-۴-۴- مراحل صدور پروانه
۱۱۰	۲-۴-۴- انواع مجوزها
۱۱۱	۵-۴-۴- رژیم منابع آبی

فصل پنجم: حکمرانی دولت در حوزه آب‌ها

۱۱۵	۱-۵- آب در اموال عمری
۱۱۵	۲-۵- تعریف اموال عمومی
۱۱۶	۳-۵- حکمرانی آب
۱۱۸	۴-۵- ضرورت و چرایی حکمرانی
۱۱۹	۵-۵- حکمرانی خوب و مؤثر
۱۱۹	۶-۵- مدیریت منابع آب
۱۲۱	۷-۵- تبعات عدم حکمرانی خوب
۱۲۲	۸-۵- حقوق عمومی و نقش آن در حوزه‌ی آب‌ها
۱۲۲	۹-۵- مالکیت عمومی دولت بر آب‌ها
۱۲۳	۱۰-۵- دولت و تأمین آب
۱۲۵	۱۱-۵- محیط زیست و آب
۱۲۶	۱۲-۵- آبخیزداری
۱۲۷	۱۳-۵- وضعیت بحرانی آب
۱۲۸	۱۴-۵- بحران آب در ایران
۱۲۹	۱۵-۵- انتقال آب بین حوضه‌ای
۱۳۰	۱۶-۵- آب مجازی

۱۷-۵- آلودگی آب..... ۱۳۱

فصل ششم: نتایج و جمع بندی

۱-۶- نقاط ضعف و قوت ۱۳۵

۲-۶- پیشنهادات ۱۳۹

فهرست منابع ۱۴۳

منابع فارسی ۱۴۳

منابع غیر فارسی ۱۴۷

www.ketab.ir

چکیده

از جمله منابع طبیعی مهم و از ارکان محیط زیست در هر کشوری آب است، زندگی و سلامت همه موجودات زنده به آن بستگی دارد بیش از ۷۵ درصد کره‌ی زمین را آب فرا گرفته که بیشتر این آب‌ها دارای نمک و تنها یک درصد آب‌های موجود شیرین و قابل استفاده است. تمامی نیازهای انسان‌ها، گیاهان و جانوران ساکن در خشکی و ۹۰ درصد آب آشامیدنی انسان‌ها از همین مقدار تأمین می‌شود، لذا ضرورت حکمرانی و مدیریت مطلوب و مؤثر قانونی در خصوص این مایه حیاتی بر کسی پوشیده نیست. به همین دلیل قوانین و مقررات این حوزه باید با بحرانیت و جدیت در سطوح مختلف دنبال شوند. از طرفی این قواعد و مقررات باید به گونه‌ای تدوین گردند تا ضمن پوشش تمام جوانب و ابعاد موضوع از بوجود آمدن تنش‌ها و گیری‌های اجتماعی و بحران‌های امنیتی و زیست محیطی در سطوح مختلف اعم از بین المللی، ملی و محلی جلوگیری گردد. در این پژوهش سعی می‌شود از یک طرف نسبت به بررسی قانون آب ونحوه‌ی ملی شدن آن در ایران قبل از انقلاب که بعنوان نقطه‌ی عطفی مهم در روند قانونگذاری آب محسوب می‌شود و از طرف دیگر نسبت به وضع قوانین و مقررات پس از انقلاب که در راستای اصل ۴۵ قانون اساسی وضع و هم اکنون نیز ملاک عمل و بعنوان قانون ساکن در حوزه آبی در کشور می‌باشد با هدف دستیابی به دایره شمول مالکیت عمومی و ملی آب، توسعه آب‌های سطحی، وصول آب بها و دیون، حفاظت و نگهداری تاسیسات آبی مشترک، جبران خسارات، تخلفات و جرائم و مقررات مختلف و حکمرانی مطلوب و مؤثر در حوزه آب با بصورت تحلیلی و توصیفی بررسی نماییم. علاوه براین از بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مهم وزارت نیرو بعنوان متولی این حوزه سخن به میان رفته است.

واژگان کلیدی: قانون اساسی، قانون آب و نحوه‌ی ملی شدن آن، مالکیت عمومی و ملی، قانون توزیع عادلانه آب